

Οι πόλεμοι των διαδόχων

Α' φάση (323-301)

Λαμιακός πόλεμος

1ος πόλεμος των διαδόχων (323-320)

Η περίοδος χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια του Περδίκκα να πετύχει μία συμβιβαστική δευθέτηση που θα παρείχε εγγυήσεις νομιμότητας μολονότι θα άφηνε την εξουσία στα χέρια του. Μοναδικός σύμμαχος του Περδίκκα ο Ευμένης. Ο Ευμένης πολεμά στη Μ. Ασία κατά του Κρατερού που πέφτει στη μάχη. Ο Περδίκκας βαδίζει κατά του Πτολεμαίου στην Αίγυπτο, αλλά δολοφονείται από τους αξιωματικούς του, ανάμεσα στους οποίους και ο Σέλευκος.

Συμφωνία στον Τριπαράδεισο στη β. Συρία (320): Αντίγονος = στρατηγός της Ασίας, Αντίπατρος = στρατηγός της Ευρώπης.

2ος πόλεμος διαδόχων (319-314)

Ο **Αντίγονος** μόλις είχε τελειώσει την αποστολή για την οποία του είχε ανατεθεί η διοίκηση του αυτοκρατορικού στρατού, δηλ. την καταπολέμηση των οπαδών του Περδίκκα, και δεν σκεφτόταν να την παραδώσει.

Ο **Κάσσανδρος** θεωρούσε την αντιβασιλεία κληρονομικό δικαίωμα της οικογένειάς του (δύο χαρακτηριστικές αντιδράσεις).

Ο **Πολυπέρχων** διακήρυξε την "**απελευθέρωση των ελληνικών πόλεων** και την ανατροπή των ολιγαρχιών που επέβαλε ο Αντίπατρος" αλλά απέτυχε να κερδίσει υποστήριξη στην Ελλάδα. Σύμμαχος του μόνο ο Ευμένης, που ως μη Μακεδόνας δεν είχε την ευκαιρία να κερδίσει την εξουσία για λογαριασμό του.

Στη Μακεδονία ο Κάσσανδρος δολοφονεί την Ολυμπιάδα (που είχε εξοντώσει τον Φίλιππο Γ' Αρριδαίο και τη γυναίκα του), θάβει τους νεκρούς στις Αιγές, θέτει υπό περιορισμό τον Αλέξανδρο Δ' και τη Ρωξάνη, παντρεύεται τη μόνη κόρη του Φίλιππου Β' που ζει (τη Θεσσαλονίκη) και ιδρύει δύο πόλεις (Θεσ/νίκη και Κασσάνδρεια) στο Θερμαϊκό.

Ο Αντίγονος σκοτώνει δύο ισχυρούς σατράπες, ζητά από τον Σέλευκο απολογισμό για τα χρήματα που του είχε εμπιστευτεί.

Τελεσίγραφο Κάσσανδρου, Πτολεμαίου, Λυσίμαχου, Σελεύκου. Ο Αντίγονος το αγνοεί. Εκδίδει στην Τύρο (314) **διακήρυξη (Διόδ. 19, 61, 1-3)**, όπου ανακηρύσσει ως εχθρό τον Κάσσανδρο, αν δεν κατέστρεφε τις νεοϊδρυθείσες πόλεις Θεσσαλονίκη και Κασσάνδρεια, αν δεν

απελευθέρωσε από τη φυλακή τον Αλέξανδρο Δ' και τη Ρωξάνη, δηλ. αν δεν πειθαρχούσε στον Αντίγονο.

3ος πόλεμος των διαδόχων (314-311)

Ο Αντίγονος αναλαμβάνει στρατιωτική δράση τόσο στην Ελλάδα και τη Θράκη κατά του Κάσσανδρου και του Λυσίμαχου. Καθώς όμως ο Δημήτριος ηττάται στην Τύρο από τον Πτολεμαίο και ο Σέλευκος ανακτά τη Βαβυλώνα, ο Αντίγονος σπεύδει με τις δυνάμεις του προς τα εκεί.

Ειρήνη του 311:

Κάσσανδρος = στρατηγός της Ευρώπης, Λυσίμαχος = κύριος της Θράκης, Πτολεμαίος = κύριος της Αιγύπτου, Αντίγονος = κύριος της Ασίας. Εξασφαλίστηκε και πάλι η **αυτονομία των ελληνικών πόλεων** και τους δόθηκε η δυνατότητα να ορκιστούν και οι ίδιες ότι θα διαφυλάξουν αυτή την ελευθερία. Αναγνωρίστηκαν 4 ανεξάρτητες δυνάμεις που αντιστοιχούν στα μετέπειτα ελληνιστικά βασίλεια.

- Περ. το 310 π.Χ. ο Πτολεμαίος κινητοποιείται κατηγορώντας τον Αντίγονο ότι παραβιάζει την ελευθερία μερικών ελληνικών πόλεων που σύμφωνα με τους όρους της ανακωχής θα έμεναν αυτόνομες.
- Την ίδια χρονιά ο Κάσσανδρος διατάσσει να δολοφονήσουν την Ρωξάνη και τον Αλέξανδρο. Το 309 π.Χ. το ίδιο για την Βαρσίνη και τον Ηρακλή.

4ος πόλεμος των διαδόχων (307-301 π.Χ.)

307 π.Χ. ο Δημήτριος διώχνει το Δημήτριο Φαληρέα και τον Κάσσανδρο από την Αθήνα. 306 νικά στην Κύπρο και διώχνει τον Πτολεμαίο.

Έτος των βασιλέων: Αντίγονος - Πτολεμαίος - Σέλευκος (306-305/4 π.Χ.)

Δράση Αντιγόνου και Δημητρίου (Ρόδος, ανασύσταση Ελληνικής Συμμαχίας Κορίνθου, 305-302), ήττα στην Ιψό από Λυσίμαχο, Πτολεμαίο, Σέλευκο (301).

- Ο **Σέλευκος** που είχε αδικηθεί από τη μοιρασιά αναπτύσσει σκόπιμα τη β. Συρία σε κεντρική περιοχή του βασιλείου του και ιδρύει εκεί 4 πόλεις που παίρνουν το όνομά του, εκείνο των γονιών του και της πρώτης γυναίκας του: Σελεύκεια, Αντιόχεια, Λαοδίκεια, Απάμεια. Στο βάθος θεωρούσε και την Κοίλη Συρία επικράτειά του.

- Μεταξύ 301 και 286 ο **Δημήτριος** επιχείρησε να ανακτήσει τα ερείσματά του στην Ελλάδα. 298/7 θάνατος του Κάσσανδρου και του πρωτότοκου γιού του. Ο Δημήτριος κυριαρχεί ξανά στην Αθήνα, παραγκωνίζει τους δύο άλλους γιούς του Κάσσανδρου και ανακηρύσσεται βασιλιάς της Μακεδονίας (294). Ιδρύει τη Δημητριάδα στο Παγασητικό.

Αντίστροφη μέτρηση για τον Δημήτριο: Ο Πτολεμαίος αποσπά τις κτήσεις του Δημήτριου στο Αιγαίο, Σιδώνα και Τύρο. Ο Λυσίμαχος συνασπίζεται με τον βασιλιά της Ηπείρου Πύρρο και **διώχνει τον Δημήτριο από τη Μακεδονία (288)**. Το 287 ο Δημήτριος χάνει και την Αθήνα. Το 285 ο Δημήτριος (που έχει περάσει στην Μ. Ασία σε μια προσπάθεια να επαναλάβει την εκστρατεία του Αλέξανδρου) αιχμαλωτίζεται από το Σέλευκο και πεθαίνει το 283.

Προσπάθεια κυριαρχίας στη Μακεδονία (288-282): ο Λυσίμαχος επιχειρεί να προσαρτήσει τη Μακεδονία, αλλά το 281 νικήθηκε από το Σέλευκο στο Κουροπέδιο (80 χρονών και οι δύο) και σκοτώθηκε. Ο Σέλευκος εισβάλλει στη Μακεδονία, αλλά τον σκοτώνει ο Πτολεμαίος Κεραννός, ο οποίος όμως σκοτώνεται σε μάχη με τους Γαλάτες.

Ακολουθεί μια **περίοδος αναρχίας με εισβολές Γαλατών (279)** και αλληπάλληλες δυναστικές μεταβολές, ώσπου τελικά η Μακεδονία αποκτά το 276 ένα σταθερό μονάρχη, τον Αντίγονο Γονατά, γιο του Δημήτριου Πολιορκητή, ύστερα από τη νίκη του ενάντια στους Γαλάτες το 276 στη Λυσιμάχεια (είχε κατορθώσει να κρατήσει τα οχυρά της Κορίνθου, της Χαλκίδας και της Δημητριάδας). Ανακηρύσσεται βασιλιάς της Μακεδονίας και της Θεσσαλίας. Δεκτός ως σωτήρας από τις γαλατικές επιδρομές. Η θεμελιωμένη από τον Αντίγονο δυναστεία εδραιώθηκε στη τελευταία αδιανέμητη περιοχή, εκείνη από την οποία είχε ξεκινήσει η εκστρατεία της επέκτασης, εκείνη για την οποία υπήρχαν οι περισσότεροι διεκδικητές (γιατί ήταν γενέτειρα των περισσότερων + τους προσέφερε σύνδεση με το παρελθόν και νομιμοποίηση). Ο απόγονος των πρώτων διαδόχων που είχαν πάρει τον τίτλο του βασιλέα και ήσαν βασιλείς χωρίς βασίλειο, αποκτά βασίλειο.